Den Haag | 08 januari 2026 om 11:00

‘Wees trots op wat we gezamenlijk hebben bereikt en kom op voor de rechtsstaat’

Voorzitter Raad voor de rechtspraak breekt lans voor Internationaal Strafhof dat gebukt gaat onder Amerikaanse sancties

Het verhaal van onze rechtsstaat moet vaker en nadrukkelijker worden verteld. Dit zei Henk Naves, voorzitter van de Raad voor de rechtspraak, vandaag in zijn nieuwjaarstoespraak. Volgens hem staan we er niet vaak genoeg bij stil dat het bijzonder is dat in Nederland mensen niet willekeurig worden opgepakt of bezit zomaar wordt onteigend. Naves: ‘De achillesheil van een vrij en welvarend land is dat je gewend raakt aan dat wat er is.’ Het verhaal van de rechtsstaat, de betekenis ervan voor het leven van mensen en de samenleving als geheel, is volgens hem iets om trots op te zijn. En de moeite waard om te beschermen.

Internationaal Strafhof

Henk Naves, voorzitter Raad voor de rechtspraak

Naves maakt zich zorgen over het groeiende anti-institutioneel sentiment en het misbruik van de teleurstelling van mensen in de overheid. ‘We zien het in eigen land, in Hongarije en Polen, Italië en de Verenigde Staten, waar de rechter als sta-in-de-weg wordt gezien en als een bedreiging van de macht.’

Hij noemt specifiek de sancties van de Verenigde Staten tegen rechters en medewerkers van het Internationaal Strafhof in Den Haag. Een instituut dat zo’n belangrijke rol speelt in de internationale rechtsorde valt ten prooi aan intimidatie, vindt hij. ‘Rechters en medewerkers van het strafhof wordt toegang tot hun e-mail ontzegd. Er zijn visumrestricties, geblokkeerde bankrekeningen en creditcards, pakketjes die niet zijn bezorgd en abonnementen die worden geannuleerd.’ Naves verbaast zich over het uitblijven van een sterk, publiekelijk tegengeluid. ‘Natuurlijk is er stille diplomatie. Maar is het genoeg, als het blijft bij fluisteren’, vraagt hij zich af. ‘Of is het soms zo stil omdat we te afhankelijk zijn geworden? Te bang om de volgende te zijn?’ Daarbij verwijst hij naar het veelvuldig gebruik van Amerikaanse software en servers in ons land, ook door de Rechtspraak. ‘Maar als we ons daarom niet meer uitspreken tegen onrecht en intimidatie, dan heeft de rechtsstaat die we zo liefhebben de slag verloren’, waarschuwt hij.

Versterken

In zijn toespraak roept de voorzitter van de Raad iedereen op om pal voor de rechtsstaat te staan en zo tegenwicht te bieden aan anti-rechtstatelijke krachten. Hij vraagt het toekomstige kabinet de Nederlandse rechtsstaat te versterken door rechters de mogelijkheid te geven om te toetsen aan de Grondwet, de positie van de Raad voor de rechtspraak te verankeren in de Grondwet en de rol van de minister bij benoemingen van de leden van de Raad af te schaffen.

En door te zorgen voor wetgeving die in dienst staat van mensen en helpt bij het oplossen van maatschappelijke problemen zonder daarbij de principes van de rechtsstaat met voeten te treden. Het is bijvoorbeeld geen goed idee om de rechtsbescherming van mensen te verminderen om sneller resultaat te boeken. Zoals door het beperken van de mogelijkheid om in hoger beroep te gaan in zaken op het gebied van migratie of woningbouw. Naves: ‘Rechtsbescherming is net zo fundamenteel als een dak boven je hoofd.’ Wel zal de Rechtspraak – als dit de basisprincipes van de rechtsstaat niet schaadt – zoeken naar manieren om procedures sneller te laten verlopen, bijvoorbeeld door op bepaalde gebieden rechtszaken te prioriteren.

Lees hier de volledige nieuwjaarstoespraak

Deel dit nieuwsbericht: